

provela u dva maha: 9. augusta 1776. javi ona Rijeci i hrvatskoj vladi (kraljevskomu vijeću) ručnim pismom, da je odlučila, „neka se grad i luka riječka opet neposredno utjelovi kraljevini Hrvatskoj“ (immediate regno Croatiae reincorporatur), a 5. septembra 1777. pak sjedini ona s Hrvatskom još i Bakar, Bakarac i Kraljevicu, tako da su samo Senj i Bag ostali u Vojnoj Krajini. Od čitavoga ovoga teritorija uređena je podjednako još i nova hrvatska županija *Severinska* sa sjelom u Mrkoplju, gdje je još iste godine održana prva županijska skupština, na kojoj sudjelovahu i dva riječka zastupnika; pače naredne je godine održana na samoj Rijeci skupština severinske županije. Još prije toga utjelovljena je Rijeka pred posebnim povjerenstvom Hrvatskoj, i to tako, da je u političkim i školskim poslovima podvrgnuta hrvatskoj vladi, a u sudbenim u višoj molbi banskomu stolu u Zagrebu. Nato je riječko gradsko vijeće poslalo (4. novembra 1776.) hrvatskoj vladi dopis, u kojem izrazi svoju radost, što je „u istom slavnom kraljevskom vijeću našlo pravoga oca i brižnoga savjetnika.“

Međutim je Marija Terezija vraćajući Rijeku Hrvatskoj zaželjela, da se i nadalje uzdrži njezin zasebni položaj kao slobodne luke u interesu pomorske trgovine. Stoga se ona obrati na Rijeku samu i hrvatsku vladu, da joj stave prijedlog. Nato predloži hrvatska vlada¹ u sporazumu s Rijekom, „neka se grad Rijeka s kotarom i nadalje smatra kano odijeljeno svetoj kruni kraljevine Ugarske pridruženo tijelo (separatum sacrae regni Hungariae coronae adnexum corpus).“ Poslije toga izdala je kraljica gradu Rijeci diplomu dne 23. aprila 1779., kojom se uređuje ona zamišljena riječka autonomija, a u kojoj je ona doslovno ponovila navedene riječi iz prijedloga hrvatske vlade, koji je također išao za tim, da se Rijeka odlikuje nekim zasebnim autonomnim položajem. Prema tomu dakle imala se Rijeka smatrati s obzirom na njezinu autonomiju, a u skladu s onim kraljičnim riječima, samo zasebnim dijelom zajedničke ugarsko-hrvatske krune, a da kraj toga nije bila još izlučena iz teritorija kraljevstva hrvatskoga. Ali kad je malo potom kraljica dokinula hrvatsku vladu, bude i Rijeka podređena ugarskom namjesničkom vijeću. Na tome su Madžari docnije zasnovali mnijenje, kao da je Marija Terezija

¹ Prijedlog je izradio njezin član Nikola Škrlec Lomnički u sporazumu s Josipom Majláthom, županom severinskim i prvim gubernatorom riječkim.